

**Rautalammin museon teemavuosi 2026 ”Runous ja kulttuuri ”
- sanataiteilija Yrjö Kaijärven syntymästä 130 vuotta, Rautalampi 465 vuotta**

Johdanto

Vuonna 1938 perustettu Peuran museosäätiö sr ylläpitää samana vuonna avattua Rautalammin museota. Tuleva vuosi on museon 88. toimintavuosi. Peuran museosäätiö sr omistaa Rautalammin keskusraitin varressa olevan museokorttelin, johon kuuluu 12 rakennusta. Rautalammin museo on ollut ammatillisesti hoidettu kulttuurihistoriallinen paikallismuseo vuodesta 1985 alkaen. Kokoelmiin kuuluu yli 70 000 tallennetta; esineitä, valokuvia, taideteoksia sekä kotiseutuarkisto. Rautalammin museo saa rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä sekä Rautalammin kunnalta. Säätiön liiketoiminta mukaan lukien omatoimisen varainhankinnan osuus on noin 50 %. Ympäri vuoden avoinna oleva museo on yksi tärkeimmistä Rautalammin ja Sisä-Savon matkailukohteista.

MUSEON JA ”KULTTUURIKORTTELIN” MATKAILUKONSEPTIN KEHITTÄMINEN

- Matkailuyhteistyön puitteissa käynnistetään Rautalammin kulttuurikorttelille useita kehittämishankkeita. Hankkeitten kautta lisätään Rautalammin keskustan näkyvyyttä ja toiminnallisuutta osana houkuttelevaa ja koko paikkakuntaa hyödyttävää matkailuelinkeinoa.
- Kulttuurikorttelin markkinoinnin tehostaminen yhteistyössä ravintola Ehtoon, konttiravintola Mortonin, Arttelin ja Rautalammin kunnan ja seurakunnan kanssa.
- Yhteisosallistuminen matkailualan messuille, ryhmämatkailun testikokeilut, uudet sisällöt, kyltitysten lisääminen ja yhteisesite sekä somen tehokas hyödyntäminen.
- Museon aukioloaikoja pyritään lisäämään, mikäli taloustilanne sen sallii.

VETOVOIMAINEN NÄYTTELYTOIMINTA HOUKUTTELEE MATKAILIJOITA JA MARKKINOI RAUTALAMPIA

- Taidesalissa Reidar Särestöniemen rakkaus -näyttely. Näyttely on osa Yrjö Kaijärven juhlavuotta. Näyttely avautuu yleisölle 19.4.2026. Näyttelyn yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Särestöniemen museo ja Korundi.
- Peuran Galleriassa on esillä Yrjö Kaijärven sukuun liittyvää aineistoa Peuran ja Falkenbergien lisäksi. Myös uusi von Wright -lahjoitus on konservoituna esillä. Näyttelytilassa pyörii Rautalammin 400-vuotisjuhlista tehty filmi, jossa Yrjö Kaijärvi esiintyy.
- Ulkomuseoalueelle toteutetaan kuvatulosteilla Yrjö Kaijärven runopolku ja kirkkotalliin metsäsuomalaisuus, Delaware ja Morton -näyttely. Kirkkotalliin toteutetaan myös videonäyttely, mikäli hankerahoitus saadaan. Näyttelyt ovat ilmaisia kaikille kävijöille.
- Vaihtuvien näyttelyiden tilassa rautalampilaisesta designista ja tuotemuotoilusta kertova näyttely yhteistyössä Rautalammin yrittäjien kanssa.
- Taidesalissa talvikauden näyttely 1.11.2026 alkaen.

Lisäksi:

- Vaihtuvien näyttelyiden tilassa ”Niin kaunis on Rautalampi” – rautalampilaisen rockin tarina - näyttely maaliskuun loppuun.
- Rautalammin alueen historiaa esiintuova perusnäyttely ”Rautalammin reitin varrelta”.

MUSEOKAUPALLA JA ASIAANTUNTIJAPALVELUILLA LISÄÄ LIIKETOIMINTAA SEKÄ NÄKYVYYTTÄ

- Museokaupan myyntituotevalikoimaa ja markkinointia laajennetaan edelleen.
- Museosäätiöltä voi ostaa museoammatillisia palveluita, kuten MuseumPlus -luettelointia.

MONESSA MUKANA – TAPAHTUMATOIMINTA JA VAIKUTTAMINEN

- Kesänäyttelyn avajaiset 19.4.2026.
- Panostus Runon ja Laulun Rautalampi -tapahtumaan Yrjö Kaijärven merkeissä.
- Kesällä markkinalauantai sukuseuroille.
- Luennot: muun muassa sanataiteilija Yrjö Kaijärvi, kuka hän oli? Anne Koskamon luento Reidar Särestöniemestä.
- Olemme mukana Rautalampi 465 vuotta -luentojen toteutuksessa.
- Heinäkuussa olevien iltakonserttien yhteydessä museo avoinna konsertin toiselle puoliajalle.
- Pestuumarkkinat 2026.
- Joulukauden avajaiset marraskuun lopulla 2026.
- Museon henkilökunta ja museosäätiön hallituksen jäsenet osallistuvat sovittuihin edustustehtäviin.

Museon puisto on käytettävissä sopimuksesta Rautalammin kunnan ja eri yhteisöjen järjestämiin tilaisuuksiin.

YHTEISTYÖN JA VERKOTTUMISEN AKTIVOINTI JATKUU

Rautalammin museo tekee yhteistyötä useiden eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään valtakunnallisesti ammatillisten museoiden kanssa sekä muun muassa Sisä-Savon ja Konneveden museoita ylläpitävien kotiseutuyhdistysten kanssa.

Tärkeää yhteistyötä Rautalammin kunnan, yrittäjien ja Rautalammin museon ystävät ry:n sekä muiden yhdistysten kanssa jatketaan edelleen.

TEHOKKAAMPAA VIESTINTÄÄ

- Jatketaan museon internet-sivujen sisällön tuottamista.
- Näyttelytoimintaa markkinoidaan maksullisilla Facebook-mainoksilla laajasti. Google-markkinointia tehostetaan.
- Ilmaisia tiedotus- ja markkinointikanavia hyödynnetään edelleen tehokkaasti. Museo tiedottaa näyttelyistä ja ajankohtaisista asioista edelleen paikallis-, maakunta- ja valtakunnallisissa lehdissä sekä Yleisradion radio- ja tv-kanavien kautta. Aikakauslehdet kontaktoidaan myös merkittävimpien näyttelyiden yhteydessä.
- Lisäksi museon näyttelyistä tiedotetaan Pulkka-sivustolla, Museoliiton verkkosivuilla ja Rautalammin kunnan sivustoilla sekä museon esitteissä ja julisteissa.

- Rautalammin museo kuuluu valtakunnalliseen museokortti- ja Kaikukorttijärjestelmään.
- Museon henkilökunta ja museosäätiön hallitus panostavat omalla toiminnallaan Rautalammin museon positiivisen julkisuuskuvan ylläpitämiseen ja sen myötä museon tunnettavuuden ja myyntitulojen lisäämiseen.
- Sponsorirahoittajia kontaktoidaan edelleen.
- Museolla on esillä kunnan ja yritysten markkinointimateriaalia (matkailuinfopiste) ympäri vuoden.

LAPSET JA NUORET OSANA ”RAUTALAMPI-KASVATUSTA”

Rautalammin museolla on merkittävä rooli paikkakunnan lasten ja nuorten kulttuuriperintö-, kotiseutu- ja taidekasvatuksessa sekä paikallishistoriallisen tiedon välittämisessä. Lapsi- ja koululaisryhmille järjestetään museopedagogisia kierroksia sovitusti museon näyttelykalenterin mukaan.

- Kouluyhteistyötä tiivistetään edelleen. Tehdään pedagoginen suunnitelma opetuksesta museossa.
- Museopedagogista toimintaa kehitetään edelleen myös ikäihmisten osalta. Järjestetään muun muassa ikäihmisille suunnattuja nostalgisia musiikkityöpajoja.

Näyttely- ja työpajatoiminta edistävät hyvinvointia ja antavat tärkeän kiinnepohdan kotipaikkakuntaan tulevaisuuden museokäyntejä sekä kotiseudulle paluumuuttoa varten.

KOKOELMATYÖ JA MUSEORAKENNUKSET OSANA MUSEON LAKISÄÄTEISTÄ TOIMINTAA

- Uuden arkistotilan järjestämistä jatketaan.
- Museokokoelmien luettelotietojen siirtämistä MuseumPlus- tietokantaan jatketaan.
- Kirkkotallin käyttötarkoituksen vaihtaminen matkailukäyttöön.
- Osallistutaan uuteen Itä-Suomen museoiden yhteistyöhankkeeseen, mikäli resurssit riittävät.
- Osallistutaan muihin museoalaa koskeviin yhteistyöhankkeisiin.
- Museoviraston rakennuskorjausavustusta haetaan luhtiaitan peruskorjaukseen.
- Kahden aitan ja tuulimyllyn pärekatot uusitaan.
- Osallistutaan Vanhan Rautalammin kansallispuvun suunnitteluun, mikäli hanke alkaa.
- Varautumis-, pelastus- ja turvallisuussuunnitelmien päivitys

HENKILÖSTÖ

Rautalammin museolla työskentelee kaksi museolain vaatimaa päätoimista museoammattillisen koulutuksen saanutta työntekijää vuonna 2026. Museonjohtajan vastualueeseen kuuluu mm. museon hallinto, näyttelyiden suunnittelu ja rakentaminen, tiedotus, neuvonta, kokoelmatyö ja museorakennukset sekä tilaisuuksien järjestäminen ja puhtaanapito. Museolehtorin ja museosäätiön sihteerin vastuulla on taloudenhoito, isännöinti, museosäätiön vuokrakiinteistöt ja metsätila sekä museon aukipito, museokauppa, museopedagogiikka sekä matkailun kehittäminen. Lisäksi lehtorille kuuluu osittain markkinointi, asiakaspalvelu, yleisötyö ja opastus sekä projektit museonjohtajan ohella. Työmäärä ja vastuu on kummallakin suuri.

Museolle palkataan kahdeksi kuukaudeksi kesätyöntekijä ja lisäksi muuta henkilökuntaa.

Henkilöstön ammattitaitoa pidetään yllä osallistumalla mahdollisuuksien mukaan alalle suunnattuihin koulutustilaisuuksiin (mm. museolehtorin Kulttuuriperintöä ja pedagogiikkaa -koulutuskokonaisuus). Lisäksi osallistutaan museoalan eri työryhmiin.

TALOUS

- Museosäätiön taloustilanne tulee olemaan vuonna 2026 haastava johtuen kulttuuriin kohdistuvista leikkauksista. Oman liiketoiminnan osuus museon taloudessa on huomattavan suuri.
- Museon menoja kattamaan haetaan sponsoreita.
- Energiankulutusta pyritään minimoimaan.
- Haetaan säästöjä ostopalveluiden kilpailutuksilla.
- Museo hakee avustuksia rakennusten kunnostamiseen ja toiminnan kehittämiseen.

Metsätilaa hoidetaan huolellisesti ja luontoarvoja kunnioittaen

Metsäsuunnitelma vuosille 2025-2036 valmistui talvella 2025, metsätilan toimenpiteet suunnataan sen mukaisesti. Uudessa metsäsuunnitelmassa kartoitetaan myös mahdollisia luontokohteita.

Laadukasta vuokratoimintaa

Tavoitteena on vuokratalojen pitkäjänteisen kunnossapitosuunnitelman tekeminen ja vuosittaisten toimenpiteiden toteuttaminen. Isännöintitoimilla tähdätään vuokratoiminnan täyden potentiaalin hyödyntämiseen.